

Effektivitetsrevision av ÅHS' rutiner kring bestående aktiva

Inom ramen för effektivitetsrevisionen av ÅHS för räkenskapsperioden 2018 har en effektivitetsrevision av rutinerna kring bestående aktiva utförts. I effektivitetsrevisionen har gjorts följande:

- Gått igenom rutinerna och utvärderat dem
- Granskat genom stickprov att avskrivningarna är rätt räknade
- Granskat att aktiverade anskaffningar uppfyller kraven för aktivering

Effektivitetsrevisionen är inte en revision eller översiktlig granskning enligt ISA-standarderna (International Standards on Auditing). I rapporten presenteras endast iakttagelser gällande de frågeställningar som preciseras i revisionsplanen för effektivitetsrevisionen.

Som material för effektivitetsrevisionen har använts:

- Inköpsfakturor
- Bokföringsrapporter
- Anläggningstillgångsregister
- Anvisningar och interna direktiv

Dessutom har redovisningschefen intervjuats.

Allmänt

Hanteringen av bestående aktiva inom ÅHS hör till redovisningschefens ansvarsområde, vilket innefattar även övervaknings- och uppföljningsrollen. För hanteringen av bestående aktiva finns en anvisning som fungerar som ledstjärna för arbetet. Hanteringen av bestående aktiva sköts i programmet Visma Control. Vi anser att programmet ger tillräckliga uppgifter om respektive tillgång och att programmets anläggningstillgångsregister uppfyller de allmänna kraven som kan ställas på ett anläggningstillgångsregister.

Aktiverings- och avskrivningsrutiner

ÅHS' direktiv stipulerar att aktiveringsgränsen för investeringar är 50 000 €. En investering kan bestå av flera mindre delar som tillsammans överstiger den nämnda gränsen på 50 000 €. En sådan helhet aktiveras således om övriga aktiveringskriterier är uppfyllda.

Målsättningen är att aktiverings- och avskrivningsbokningar görs en gång i månaden. Avskrivningarna måste alltid bokas manuellt i systemet, men avskrivningsbeloppen räknas ut automatiskt av bokföringsprogrammet på basis av de uppgifter som anges. På grund av tidsbrist och att fastigheterna har överförts till landskapets fastighetsverk har man inte år 2018 bokfört avskrivningar varje månad,

utan de första åtta månadernas avskrivningar har bokförts som en klumpsomma. Det här är inget problem på årsbasis, men med tanke på den ekonomiska uppföljningen vore det önskvärt att avskrivningarna alltid skulle bokas månatligen.

För en ny tillgång inleds avskrivningarna månaden efter att tillgången tagits i bruk. ÅHS tillämpar planenliga avskrivningar - avskrivningsdifferenser och restvärden tillämpas ej. Avskrivningsplanen har inte ändrats under året, men en fastställd avskrivningsplan saknas. I praktiken har de aktiverade tillgångarnas avskrivningstid bestämts av redovisningschefen i samråd med ekonomichefen. Vi anser att en avskrivningsplan bör fastställas och dokumenteras så att berörda personer har tillgång till den. Då en fastställd avskrivningsplan saknas blir organisationen beroende av de personer som känner till vilka avskrivningstider som tidigare har tillämpats. Utan fastställd avskrivningsplan finns också en risk för att man inte är konsekvent med avskrivningstiderna, vilket kan leda till att jämförbarheten mellan olika år försämras. Ett naturligt val skulle vara att tillämpa samma avskrivningsplan som landskapet.

Då en tillgång har sålts ska informationen om händelsen komma från verksamheten i fråga. Då anläggningen säljs bokas restvärdet och de ackumulerade avskrivningarna bort per datumet då försäljningen skett. En eventuell försäljningsvinst eller -förlust bokas på de angivna kontona. Uppgift om avyttring av tillgångar kommer till redovisningschefen genom delgivning av beslut - endast hälso- och sjukvårdsdirektören har beslutsbefogenhet att avyttra tillgångar.

Kontrollrutiner

Kontrollrutinen utgörs av avstämning av bokföring och anläggningstillgångsregister. Om det råder osäkerhet kring huruvida en anskaffning bör aktiveras eller inte, gör ekonomiavdelningen en preliminär bokning och ekonomichefen är i kontakt med den enhet som gjort anskaffningen för att utreda bland annat syftet med anskaffningen och hur tillgången används. Om det efter diskussion med den berörda enheten kommer fram att den preliminära bokningen var felaktig raderas eller kompletteras bokningen. Vi anser att det är bra att denna rutin finns, men vill samtidigt poängtera att rutinen inte kan upptäcka alla fel och brister. För att med högre säkerhet säkerställa att aktiveringsprinciperna verkligen efterföljs kunde en godkännarrutin införas.

Tillgångarna bokas på motsvarande konton i bokföringen och AT-registret så att de går att avstämna. Avskrivningarna i AT-registret avstäms med avskrivningarna i resultaträkningen. Ökningar och minskningar av anläggningstillgångar avstäms inte systematiskt med finansieringskalkylen och bokslutets investeringsdel, inte heller bokslutets noter avstäms. Vi rekommenderar att även dessa avstämmingar görs.

ÅHS har inga systematiska kontroller i bruk för att säkerställa att tillgångarna i AT-registret faktiskt fortfarande är i ÅHS' besittning samt inte heller för att säkerställa att tillgångarnas bokföringsvärden inte överskrider tillgångarnas gängse värden. Vi anser att tillgångarnas existens och värdering är något

som med jämna mellanrum bör kontrolleras. En lämplig kontrollrutin kunde vara att listor på tillgångar enligt bokföringen skickas ut till de berörda enheterna för avstämning och eventuell rapportering.

Substansgranskning av aktiveringar och avskrivningar

Som en del av granskningen utfördes stickprov av gjorda aktiveringar under året. Aktiveringarna i bokföringen avstämdes mot inköpsfakturor för att säkerställa att aktiveringen har skett till rätt belopp, att tillgången har upptagits i bokföringen vid rätt tidpunkt och att anskaffningen uppfyller kraven för aktivering. Inga fel upptäcktes vid granskningen. Vidare granskades stickprovsmässigt för några tillgångar att avskrivningarna är rätt räknade. På basis av de gjorda stickproven har avskrivningarna räknats rätt. Ett mindre fel som noterades var att ett konstverk hade avskrivits, fastän den här typen av tillgångar inte bör avskrivas. I samband med granskningen kunde också konstateras att avskrivningstiderna är rimliga och att avskrivningstiderna för de granskade tillgångarna stämmer överens med avskrivningstiderna enligt landskapets avskrivningsplan, vilket kan ses som ett tecken på att landskapets plan bör kunna antas som avskrivningsplan även hos ÅHS.

Sammanfattning av åtgärdsrekommendationer med anledning av effektivitetsrevisionen

1. Vi rekommenderar att en kontrollrutin införs med syftet att säkerställa att de tillgångar som finns i bokföringen också existerar i verkligheten, samt att inga nedskrivningsbehov föreligger.
2. Vi rekommenderar att styrelsen utvecklar och godkänner en skriftlig avskrivningsplan. En fastställd avskrivningsplan skulle säkerställa att alla liknande tillgångar avskrivs på samma sätt.
3. Vid upprättande av bokslutet bör anläggningstillgångsregistret avstämmas mot alla delar av bokslutet som det berör, det vill säga förutom resultat- och balansräkningen även till exempel bokslutets noter.

Mariehamn den 19 december 2018

BDO Audiator Ab, revisionsammanslutning

Andreas Holmgård

OFGR, CGR